

T. B. M. M. (S. Sayısı : 63)

8 Mart 1950 Tarihli ve 5590 Sayılı Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine, Geçici Maddeler Eklenmesine ve Bir Maddenin Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu Raporu (1/442)

T. C.

Başbakanlık

5.5.1988

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K. K. Gn. Md. 07/101-2171/02852

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 5.5.1988 tarihinde kararlaştırılan «8 Mart 1950 Tarihli ve 5590 sayılı Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine, Geçici Maddeler Eklenmesine ve Bir Maddenin Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekte gönderilmiştir.

Gareğini arz ederim.

Turgut Özal

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Ülkemizin Cumhuriyetin ilanı ile birlikte başlattığı, Avrupa ülkeleri arasında yerimizi almaya matuf kalkınma hamlesi ve amaçlanan hedefler ile yıllar boyunca değişip gelişen sosyo-ekonomik koşullar, ekonominin ülke yararına geliştirilmesinde ve yönlendirilmesinde katkı sahibi bulunan resmî ve özel kuruluşlara ve bu arada kanunî mehzazı Anayasamız olan meslek kuruluşları ile üst kuruluşlarına daha fazla görev ve vecîbe yüklemiştir.

Anayasanın 135 inci maddesindeki tarif ve kuruluş kanunlarında belirlenen amaç ve görevler doğrultusunda hizmet veren meslekî kuruluşlar; Ticaret ve sanayi odaları, ticaret odaları, sanayi odaları, deniz ticaret odaları, kamu hizmeti ifa eden borsalar ile bunların üst kuruluşları olan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin kuruluş

Kanunu olan 15.3.1950 tarih, 5590 sayılı Kanunda yukarıda açıklanan ihtiyaçların gereği olarak 1954, 1981 ve 1986 yıllarında 6233, 2567 ve 3277 sayılı kanunlarla kısmi değişikliklere gidilmiştir.

Avrupa Topluluğuna üye olmak üzere kesin adımın atıldığı, ekonomik alanda dış temas ve ilişkilerin fevkalade önem kazandığı, ticarî ve sınıî hedeflere ulaşılmasının artık temenni boyutundan, şart boyutuna ulaştığı günümüzde, ülke ekonomisiyle yakından ilgili bulunan bu kuruluşlarımıza daha fazla görev düştüğü bir gerçektir.

Ancak artan görev ve hizmet hacminin ve arzulanın etkinliğin sağlanabilmesi, anılan kuruluşların yasal yetkilerle donatılmasına ihtiyaç göstermektedir. Bu cümleden olarak;

— Hizmet hacmiyle orantılı olarak artacak giderlerin karşılanmasına yeterli olacak ve uzun zaman geçerliliğini kaybettirmeyecek imkânlarla kavuşturulmaları amacıyla bu Kanun Tasarısı hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. ve 5. — Odaların ve borsaların üyelerinden alınacağı kayıt ücreti ve yıllık aidatın tabanının 1 000 liradan 5 000 liraya tavanının da 50 000 TL.'dan 250 000 TL.'ya yükseltilmesi ve bu rakamların Bakanlar Kurulu Kararıyla (10) katına kadar artırılabilmesi, tarifelerin tasdikinde Birliğin de görüşünün alınmasından sonra onaylanması suretiyle günün şartlarına göre odaların ve borsaların gelirlerinin artırılması benimsenmiş ve aidatların zamanında ödenmesini sağlamak amacıyla, süresinde ödenmeyen kayıt ücreti ve yıllık aidatlar için 6183 sayılı Kanun uyarınca yürürlükte bulunan oranlarda gecikme zammı tahakkuku yapılmasının sağlanması için 5590 sayılı Kanunun 25 inci ve 56'ncı maddeleri değiştirilmiştir.

Madde 2. — Munzam aidatların hesaplanmasında gelir veya kurumlar vergisine matrah teşkil eden kazançlar esas alınmış ve odaların gelirlerinin artması için binde beş oranı binde sekize yükseltilmiş ve 60 000 TL.'lik tavan sınırı yerine de tespit edilen kayıt ücreti yıllık aidat tavanının beş katı esas getirilmiştir. Ayrıca, bütün üyelerin gelirleri konusunda odalara bilgi verilmeleri zorunluluğu konulmuş, üyeleri hakkında vergi dairelerinden bilgi isteyebileceklerini belirtmiş ve yabancı bayraklı gemilerden alınacak oda payına Anayasaya uygun olarak binde beş tavan sınırı getirilmiştir.

Diğer taraftan, munzam aidatı veya oda payını zamanında ödemeyenlerden 6183 sayılı Kanuna göre gecikme zammı tahakkuk ve tahsili usulü benimsenmiş ve bu amaçla 5590 sayılı Kanunun 26'ncı maddesi değiştirilmiştir.

Madde 3, 6 ve 7. — Oda, borsa ve Birlikçe verilecek hizmetler veya onaylanacak belgelerden alınacak ücretlerin tavan sınırı 60 000 TL.'dan 100 000 TL.'ya yükseltilmiş ve bu miktarın Bakanlar Kurulu Kararı ile 10 katına kadar artırılması sağlanmış, oda ve borsa hizmet ücreti tarifelerinin tasdikinden önce Birliğin görüşünün alınması için 5590 sayılı Kanunun 27, 57 ve 71 inci maddeleri tadil edilmiştir.

Madde 4. — Birlik aidatı ile ilgili 5590 sayılı Kanunun 6233 sayılı Kanunla değişik 28 inci maddesi ile Ek 1 nci maddesi oda ve borsalar için ayrı ayrı düzenlenmiş iken, bu iki madde hükümü bir maddede düzenlenmiş ve uygulaması kalmamış olan 100 000 TL. 'dan aşağı gelire tatbik edilecek kıstas kaldırılmış ve Birlik aidatını zamanında ödemeyen oda ve borsalardan bunların 6183 sayılı Kanun uyarınca yürürlükte bulunan oranlarda gecikme zammı tahakkukuna dair hüküm getirilmiş ayrıca, «fiili gelire» ibaresinden oda ve borsaların bütün gelir kalemlerinin anlaşılması ve bunun üzerinden Birliğe aidat tahakkuk ve ödemeleri gerektiği için 5590 sayılı Kanunun 6233 sayılı Kanunla değişik 28 inci maddesi değiştirilmiştir.

Madde 8. — Birlik aidatları bu Kanunun 4 üncü maddesinde oda ve borsaların her ikisini de kapsayacak şekilde düzenlendiğinden 5590 sayılı Kanunun Ek 1 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1. — Mevcut tüzük, yönetmelik ve iç yönetmeliklerin 1 yıl içinde bu Kanuna uygun hale getirilmesi ve değişiklikler yapılıncaya kadar bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanması amacıyla madde düzenlenmiştir.

Geçici Madde 2. — Oda ve borsaların üyelerden alacaklarını, Birliğin de oda ve borsalardan alacaklarını temin amacıyla, borçların asıllarının bu Kanunun Resmî Gazetede yayımından itibaren 3 ay içinde ödenmesi halinde gecikme zammı ve cezalarının affedilmesi amacıyla bu madde düzenlenmiştir.

Madde 9. — 1988 yılı için kayıt ücretleri, yıllık aidatlar ve munzam aidatların tahsiline başlandığından oda, borsa ve Birliğin yapacağı hizmetler karşılığı alacağı ücret tarifeleri Bakanlıkça tasdik edildiğinden bu tarifelerin 1988 yılı sonuna kadar uygulanması için Kanunun bu maddelerinin 1.1.1989 tarihinde diğer maddelerinin Kanunun Resmî Gazetede yayımı tarihinde yürürlüğe girmesi amaçlanmıştır.

Madde 10. — Yürütme maddesidir.

Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret

Komisyonu

Esas No. : 1/442

Karar No. : 4

11 . 5 . 1988

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

«8 Mart 1950 Tarihli ve 5590 Sayılı Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine, Geçici Maddeler Eklenmesine ve Bir Maddenin Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı» (1/442) Ulaştırma Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanlığı temsilcilerinin katılımıyla; Komisyonumuzun 11.5.1988 Tarihli 3 üncü birleşiminde incelenip görüşüldü.

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(S. Sayısı : 63)

Kanun Tasarısının Genel Gerekçesinin okunup Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerin tamamlanmasına müteakip; Kanun Tasarısı Komisyonumuzca benimsererek maddelere geçilmesi kararlaştırılmıştır.

I. — Kanun Tasarısının 2 nci maddesi ile ilgili olarak; 5590 Sayılı Kanunun 3277 Sayılı Kanunla değişik 26 ncı maddesinin 9 uncu Fıkrasının 2 nci satırında yer alan «Ayrıca Odalar Vergi dairelerinden bilgi isteyebilirler» ifadesinin konuya açıklık getirilmesini teminen «Ayrıca Odalar 213 Sayılı Vergi Usul Kanununun 5 inci maddesi hükmü çerçevesinde vergi dairelerinden bilgi isteyebilirler» şeklinde tadil edilmesi uygun görülmüş ve Fıkra da gerekli değişiklik yapılmıştır.

II. — Kanun Tasarısının 3 üncü maddesi ile ilgili olarak; 5590 Sayılı Kanunun 2567 Sayılı Kanunla değişik 27 nci maddesinin 3 üncü f Fıkrasının 2 nci satırındaki «ve alınacak ücretler» hükmü aynı maddenin 1 inci Fıkrasında yer aldığından madde metninden çıkarılmıştır.

III. — Kanun Tasarısının 6 ncı maddesi ile ilgili olarak; 5590 Sayılı Kanunun 2567 Sayılı Kanunla değişik 57 nci maddesinin 2 nci Fıkrası başlığının aynı kanunun 27 nci maddesinin 3 üncü Fıkrasına paralel olarak yeniden düzenlenmesi Komisyonumuzca uygun görülmüştür.

IV. — 1, 4, 5, 7, 8, Geçici Madde 1, Geçici Madde 2, 9 ve 10 uncu Maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

İşbu Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Başkan	Başkanvekili
<i>Fahir Sabuniş</i>	<i>Ahmet Edip Uğur</i>
Bursa	Balıkesir
Sözcü	Kâtip
<i>Mustafa Şahin</i>	<i>Mithat Balak</i>
Kayseri	Çorum
Üye	Üye
<i>Mahmut Keçeli</i>	<i>Cengiz Altunkaya</i>
Adana	Aydin
(Muhalefet şerhim ektedir)	
Üye	Üye
<i>Mehmet Gedik</i>	<i>Nevzat Aksu</i>
Bursa	Çorum
Üye	Üye
<i>Zeki Ünal</i>	<i>Rıza Şimşek</i>
Eskişehir	Erzurum
(Muhalefet şerhim ektedir)	
Üye	Üye
<i>Mustafa Çakır</i>	<i>Mehmet Dönen</i>
Giresun	Hatay
(Muhalefet şerhim ektedir)	(İmzada bulunamadı)

Üye
Neccar Türkcan
İzmir
(Muhalefet şerhim ektedir)

Üye
Mehdin Işık
Muş

Üye
Erkan Yüksel
Tokat

Üye
Alaettin Kurt
Kocaeli
(Muhalefet şerhim ektedir)

Üye
Ali Eser
Samsun
(Muhalefet şerhim ektedir)

Üye
Şinasi Altın
Zonguldak
(İmzada bulunamadı)
(Muhaleft şerhim ektedir)

MUHALEFET ŞERHİ

Görüşülmekte olan 5590 Sayılı yasanın madde 2 (26 ncı madde değişikliğinde Ticaret odalarının Munzam aidatının % 08'e çıkarılmasına karşıyız. % 05 olarak kalmasını talep ediyoruz bu nedenle muhalifiz.

Neccar Türkcan
İzmir
Ali Eser
Samsun
Mahmut Keçeli
Adana

Mustafa Çakır
Giresun
Alâettin Kurt
Kocaeli
Zeki Ünal
Eskişehir

MUHALEFET ŞERHİDİR

Görüşülmekte olan «8 Mart 1950 tarihli ve 5590 sayılı Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine, geçici Maddeler eklenmesine ve bir maddenin kaldırılmasına dair Kanun Tasarısının 2 nci Maddesinde değiştirilen 26 ncı Madde (B) fıkrasında bahsi geçen yabancı bayraklı gemilerin Türk Limanlarında göstereceği faaliyet'lerden maksadın ne olduğu açıklanamadığı cihetle mezkûr fıkranın maksada tam ifade eder şekilde hazırlanması kaydıyle imzaladığımızı arz ederiz. Saygılarımızla.

Şinasi Altın
Zonguldak
Alâettin Kurt
Kocaeli
Mahmut Keçeli
Adana

Ali Eser
Samsun
Zeki Ünal
Eskişehir
Neccar Türkcan
İzmir

Mustafa Çakır
Giresun

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

8 Mart 1950 Tarihli ve 5590 Sayılı Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine, Geçici Maddeler Eklennesine ve Bir Maddenin Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 8.3.1950 tarihli ve 5590 sayılı Kanunun 2567 sayılı Kanunla değişik 25 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 25. — Üyenin odaya kaydı sırasında ödemekle zorunlu olduğu ücrete kayıt ücreti ve her yıl için ödeyeceği aidata da yıllık aidat denir.

Kayıt ücreti ile yıllık aidatlar 5 000 TL.'dan az, 250 000 TL.'dan fazla olamaz. Ancak bu miktarlar Bakanlar Kurulu kararı ile (10) katına kadar artırılabilir.

Kayıt ücretinin alındığı yıl için ayrıca yıllık aidat alınmaz. Kayıt ücreti ve yıllık aidat miktarları Birlikçe hazırlanacak yönetmelikte gösterilecek usullere göre belirlenecek dereceler üzerinden ve tarifelere göre tespit olunur. Tarifeler oda yönetimi kurulunun tespiti, meclisin teklifi ve Birliğin görüşü alınarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığının onayı ile yapılır.

Derecelerini durumlarına uygun bulmayanlar, Yönetmelikte gösterilecek usullere göre ve 10 gün içinde oda meclisine itiraz edebilirler. İtirazlar meclisce karara bağlanmaya kadar kayıt ücreti ve yıllık aidatın ihtilafli kısmı tahsil olunmaz.

Yıllık aidat her yılın Mayıs ve Ekim aylarında eşit iki taksitte ödenir. Yıl içinde kaydedilenlerin kayıt ücreti ile önceki yıldan itibaren geçerli olarak kaydedilmesi gerekenlerin kayıt ücretleri ve yıllık aidatları kendilerine tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenir.

Bu müddetler içinde ödenmeyen kayıt ücreti ve yıllık aidatlar için 6183 sayılı Kanun uyarınca yürürlükte bulunan oranlarda gecikme zammı tahakkuk ettirilerek kayıt ücreti veya yıllık aidat ile birlikte tahsil edilir.»

MADDE 2. — 5590 sayılı Kanunun 3277 sayılı Kanunla değişik 26 ncı maddesi ve madde başlığı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Munzam Aidat ve Navlun Hâsılatından Alınacak Pay»

«Madde 26. — A) Munzam Aidat

Gerçek kişi tacir ve sanayicilerin bir yıl önceki gelir vergisine; tüzelkişi tacir ve sanayicilerin ise Kurumlar Vergisine matrah teşkil eden ticarî ve sınaî faaliyetlerinden elde ettikleri kazanç toplamı üzerinden binde sekiz oranında munzam aidat tahsil olunur.

Birden fazla odaya kayıtlı bulunanların munzam aidatı odaların ayrı buldukları yerlerde Birlikçe teklif edilen Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca belirlenen odalar tarafından tahsil olunur. Ancak kayıtlı buldukları odalar arasında her odaya ödedikleri aidatla mütenasip olarak müteakip takvim yılının azamî ilk üç ayı içinde paylaşılır.

Zarar eden sanayici ve tacirler o yıl için munzam aidat ödemezler.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ VE TİCARET KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**8 Mart 1950 Tarihli ve 5590 Sayılı Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine,
Geçici Maddeler Eklenmesine ve Bir Maddenin Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı**

MADDE 1. — Kanun tasarısının I inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — 5590 sayılı Kanunun 3277 sayılı Kanunla değişik 26 ncı maddesi ve madde başlığı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Munzam Aidat ve Navlun Hâsılatından Alınacak Pay»

«Madde 26. — A) Munzam Aidat

Gerçek kişi tacir ve sanayicilerin bir yıl önceki Gelir Vergisine; tüzelkişi tacir ve sanayicilerin ise Kurumlar Vergisine matrah teşkil eden ticarî ve sınaî faaliyetlerinden elde ettikleri kazanç toplamı üzerinden binde sekiz oranında munzam aidat tahsil olunur.

Birden fazla odaya kayıtlı bulunanların munzam aidatı odaların ayrı buldukları yerlerde Birlik'çe teklif edilen Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca belirlenen odalar tarafından tahsil olunur. Ancak kayıtlı buldukları odalar arasında her odaya ödedikleri aidatla mütenasip olarak müteakip takvim yılının azamî ilk üç ayı içinde paylaşılır.

Zarar eden sanayici ve tacirler o yıl için munzam aidat ödemezler.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Çalışma alanları içinde birden fazla şubesi bulunan üyelerin munzam aidatı bütün şubelerden elde ettikleri Gelir veya Kurumlar Vergisine matrah teşkil eden ticarî ve sınıflı kazanç toplamı üzerinden hesaplanır.

«Müstakil bilançosu» yapılan kurum ve müessese şubeleri ile fabrikalarının munzam aidatı şube veya fabrikanın bulunduğu mahallin odasına ödenir.

Bir tüzelkişiliğin merkez, şube ve fabrikalarının değişik yerlerde olması, fakat bilançolarının merkezde tutulması halinde munzam aidat merkez tarafından mahallî odaya ödenir. Bu oda tahsil ettiği munzam aidatı diğer odalar arasında müteakip takvim yılının ilk üç ayı içinde eşit olarak bölüştürür.

Bütün bu hallerde bir müessesenin şubeleri ile birlikte ödeyeceği munzam aidat, o yıl için tayin edilmiş bulunan yıllık aidat tavanının beş katını geçemez.

Munzam aidat mayıs ve ekim aylarında iki eşit taksitte ödenir. Önceki yıldan itibaren geçerli olarak kaydedilmesi gerekenlerin munzam aidatları ise kendilerine tebliğ edildiği yılın sonuna kadar ödenir.

Üyeler, ticarî ve sınıflı kazançlarına ait bilgileri ve bilançolarını talep vukuunda odalara vermek zorundadırlar. Ayrıca odalar vergi dairelerinden bilgi isteyebilirler. Üye tarafından bilançonun verilmemesi ve vergi dairesinden de sağlanamaması halinde bir önceki yılın munzam aidatı geçici olarak aynen tahakkuk ettirilir.

B) Navlun Hâsılatından Alınacak Oda Payları :

Türkiye limanlarında faaliyet gösteren ve Türkiye'de herhangi bir odaya kayıtlı olmayan yabancı bayraklı gemilerin Türk limanlarında sağladıkları navlun hâsılatından uluslararası uygulama göz önüne alınmak suretiyle, binde beşi geçmemek kaydıyla oda meclisince tespit, Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca onaylanacak orana göre hesap edilecek meblağ Bakanlıkça tayin edilecek ödeme süresi içinde kendileri veya temsilcileri tarafından ilgili liman bölgesindeki deniz ticaret odasına veya bu oda teşkilatının henüz kurulmadığı yerlerde ise ticaret ve sanayi odasına ödenir.

C) Bu maddede düzenlenmiş olan munzam aidat ile gemilerden alınacak oda paylarının süresinde ödenmemesi halinde 6183 sayılı Kanun uyarınca yürürlükte bulunan oranlarda gecikme zammı tahakkuk ettirilerek munzam aidat veya navlun hâsılatındaki oda payı ile birlikte tahsil olunur.»

MADDE 3. — 5590 sayılı Kanunun 2567 sayılı Kanunla değişik 27 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 27. — Aşağıda belirtilen hizmetler karşılığında alınan ücretlerin oran ve miktarı nispi ücretlerde 100 000 TL.'yı geçmemek kaydıyla binde 5'ten maktu ücretlerde 100 000 TL.'dan fazla olmamak kaydıyla oda yönetim kurumlarının tespiti, meclislerin teklifi ve birliğin görüşü alınarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığının onayı ile yürürlüğe konulacak tarifelerle tespit olunur.

Ancak nispi ve maktu ücretlerdeki 100 000 TL.'lık miktar Bakanlar Kurulu kararıyla (10) katına kadar artırılabilir.

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Çalışma alanları içinde birden fazla şubesi bulunan üyelerin munzam aidatı bütün şubelerden elde ettikleri Gelir veya Kurumlar Vergisine matrah teşkil eden ticarî ve sınaî kazanç toplamı üzerinden hesaplanır.

Müstakil bilançosu yapılan kurum ve müessese şubeleri ile fabrikalarının munzam aidatı şube veya fabrikanın bulunduğu mahallin odasına ödenir.

Bir tüzelkişiliğin merkez, şube ve fabrikalarının değişik yerlerde olması, fakat bilançolarının merkezde tutulması halinde munzam aidat merkez tarafından mahallî odaya ödenir. Bu oda tahsil ettiği munzam aidatı diğer odalar arasında müteakip takvim yılının ilk üç ayı içinde eşit olarak bölüştürür.

Bütün bu hallerde bir müessesenin şubeleri ile birlikte ödeyeceği munzam aidat, o yıl için tayin edilmiş bulunan yıllık aidat tavanının beş katını geçemez.

Munzam aidat mayıs ve ekim aylarında iki eşit taksitte ödenir. Önceki yıldan itibaren geçerli olarak kaydedilmesi gerekenlerin munzam aidatları ise kendilerine tebliğ edildiği yılın sonuna kadar ödenir.

Üyeler, ticarî ve sınaî kazançlarına ait bilgileri ve bilançolarını talep vukuunda odalara vermek zorundadırlar. Ayrıca odalar, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 5 inci maddesi hükmü çerçevesinde vergi dairelerinden bilgi isteyebilirler. Üye tarafından bilançonun verilmemesi ve vergi dairesinden de sağlanamaması halinde bir önceki yılın munzam aidatı geçici olarak aynen tahakkuk ettirilir.

B) Navlun Hâsılatından Alınacak Oda Payları

Türkiye limanlarında faaliyet gösteren ve Türkiye'de herhangi bir odaya kayıtlı olmayan yabancı bayraklı gemilerin Türk limanlarında sağladıkları navlun hâsılatından uluslararası uygulama göz önüne alınmak suretiyle, binde beşi geçmemek kaydıyla oda meclisince tespit, Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca onaylanacak orana göre hesap edilecek meblağ Bakanlıkça tayin edilecek ödeme süresi içinde kendileri veya temsilcileri tarafından ilgili liman bölgesindeki deniz ticaret odasına veya bu oda teşkilatının henüz kurulmadığı yerlerde ise ticaret ve sanayi odasına ödenir.

C) Bu maddede düzenlenmiş olan munzam aidat ile gemilerden alınacak oda paylarının süresinde ödenmemesi halinde 6183 sayılı Kanun uyarınca yürürlükte bulunan oranlarda gecikme zammı tahakkuk ettirilerek munzam aidat veya navlun hâsılatındaki oda payı ile birlikte tahsil olunur.»

MADDE 3. — 5590 sayılı Kanunun 2567 sayılı Kanunla değişik 27 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 27. — Aşağıda belirtilen hizmetler karşılığında alınan ücretlerin oran ve miktarı nispi ücretlerden 100.000 TL.'yi geçmemek kaydıyla binde 5'ten ve maktu ücretlerde 100.000 TL.'dan fazla olmamak kaydıyla oda yönetim kurullarının tespiti, meclislerin teklifi ve Birliğin görüşü alınarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığının onayı ile yürürlüğe konulacak tarifelerle tespit olunur.

Ancak nispi ve maktu ücretlerdeki 100.000 TL.'lık miktar Bakanlar Kurulu kararıyla (10) katına kadar artırılabilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Odalarca düzenlenecek veya onaylanacak belgeler ile verilecek hizmetler ve alınacak ücretler şunlardır.

- a) Menşe şahadetnameleri,
 - b) Fatura suretlerinin tasdiki,
 - c) Rayiç fiyatların tasdiki,
 - d) Ticarî ve sınaî eşya numunelerinin vasıflarının tasdiki,
 - e) Yed'i vahit ve tek imalatçılık belgeleri,
 - f) Bilirkişi ve eksper raporları,
 - g) Kefaletname ve taahhütnamelerde yazılı imza sahiplerinin odalardaki sicil durumunu gösteren tasdik ve şerhler,
 - h) Ticarî kefalet tasdikleri,
 - i) Sınaî ve ticarî mahiyette belge ve kapasite raporları,
 - j) Tahsis ve sarfiyat belgeleri,
 - k) Kalite, yeterlik ve numune belgeleri,
 - l) Kayıtlı üyelerin imzalarının tasdiki,
 - m) Oda mensuplarına ait kayıt ve sicil suretleri ile üye kimlik kartları,
 - n) Ticarî itibar şahadetnamesi mahiyetinde olmamak üzere ticaret ve sanayi erbabının mahrem olmayan sicilleri hakkında yazılı veya sözlü sorulara cevaplar,
 - o) İş makineleri tescil belgesi,
 - p) ATA karneleri ve ATR belgeleri,
 - r) İş makineleri ehliyetnameleri,
 - s) Mücbir sebep belgeleri,
 - t) Türk ve yabancı bayraklı gemilerden hizmet karşılığı alınacak ücretler; gemilerden alınacak ücretin miktar ve oranları uluslararası uygulama göz önüne alınmak suretiyle oda meclisince tespit ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca tasdik olunur.
 - u) Ticarî ve sınaî mahiyette diğer her türlü belge ve bilgiler ile hizmetler.
- İhracata ilişkin yukarıdaki hizmetler karşılığı ücret alınmaz»

MADDE 4. — 5590 sayılı Kanunun 6233 sayılı Kanunla değişik 28 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 28. — Odalar ve Borsalar her yıl tahsil edilen gelirlerinin % 10'unu bu Kanunun 5 inci bölümündeki gayelere sarf edilmek üzere birlik adına Birlik Yönetim Kurulunun tayin edeceği millî bankalardan birine yatırmaya mecburdurlar.

Birlik aidatları bir yıl önceki fiilî gelir üzerinden hesap edilerek müteakip yılın Haziran ve Aralık aylarında eşit iki taksitte yatırılır.

Bu süreler içinde yatırılmayan aidat ve taksitler için 6183 sayılı Kanun uyarınca yürürlükte bulunan oranlarda gecikme zammı tahakkuk ettirilerek aidatla birlikte tahsil olunur.

Fiilî gelir deyimine, oda ve borsaların gelirlerini teşkil eden ve bu Kanunun 24 üncü ve 55 inci maddelerinde sayılan bütün gelirler dahil olup bu maddelerde bahsi geçen diğer gelirler» ve «türlü gelirler» ibareleri menkul ve gayrimenkul sermaye iratları, döviz gelirleri ile sair gelirleri de kapsar.»

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Odalarca düzenlenecek veya onaylanacak belgeler ile verilecek hizmetler şunlardır.

- a) Menşe şahadetnameleri,
- b) Fatura suretlerinin tasdiki,
- c) Rayiç fiyatların tasdiki,
- d) Ticarî ve sınaî eşya numunelerinin vasıflarının tasdiki,
- e) Yed'i vahit ve tek imalatçılık belgeleri,
- f) Bilirkişi ve eksper raporları,
- g) Kefaletname ve taahhütnamelerde yazılı imza sahiplerinin odalardaki sicil durumunu gösteren tasdik ve şerhler,
- h) Ticarî kefalet tasdikleri,
- i) Sınaî ve ticarî mahiyette belge ve kapasite raporları,
- j) Tahsis ve sarfiyat belgeleri,
- k) Kalite, yeterlik ve numune belgeleri,
- l) Kayıtlı üyelerin imzalarının tasdiki,
- m) Oda mensuplarına ait kayıt ve sicil suretleri ile üye kimlik kartları,
- n) Ticarî itibar şahadetnamesi mahiyetinde olmamak üzere ticaret ve sanayi erbabının mahrem olmayan sicilleri hakkında yazılı veya sözlü sorulara cevaplar,
- o) İş makineleri tescil belgesi,
- p) ATA Karneleri ve ATR belgeleri,
- r) İş makineleri ehliyetnameleri,
- s) Mücbir sebep belgeleri,
- t) Türk ve yabancı bayraklı gemilerden hizmet karşılığı alınacak ücretler; gemilerden alınacak ücretin miktar ve oranları uluslararası uygulama göz önüne alınmak suretiyle oda meclisince tespit ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca tasdik olunur.
- u) Ticarî ve sınaî mahiyette diğer her türlü belge ve bilgiler ile hizmetler. İhracata ilişkin yukarıdaki hizmetler karşılığı ücret alınmaz».

MADDE 4. — Kanun Tasarısının 4 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 5. — 5590 sayılı Kanunun 2567 sayılı Kanunla değişik 56 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 56. — Üyenin borsaya kaydı sırasında ödemekle zorunlu olduğu ücrete kayıt ücreti ve her yıl için ödeyeceği aidata da yıllık aidat denir.

Kayıt ücreti ile yıllık aidatlar 5 000 TL.'dan az 250 000 TL.'dan fazla olamaz. Ancak bu miktar Bakanlar Kurulu Kararı ile (10) katına kadar artırılabilir. Kayıt ücretinin alındığı yıl için ayrıca yıllık aidat alınmaz. Kayıt ücreti ve yıllık aidat miktarı birlikte hazırlanacak yönetmelikte gösterilecek usullere göre belirlenecek dereceler üzerinden ve tarifelere göre tayin olunur. Tarifeler, borsa yönetim kurulunun tespiti, meclisin teklifi ve birliğin görüşü alınarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığının onayı ile yapılır.

Derecelerini durumlarına uygun bulmayanlar, yönetmelikte gösterilecek usullere göre ve 10 gün içinde borsa meclislerine itiraz edebilirler. İtirazlar meclislerce karara bağlanıncaya kadar kayıt ücreti ve yıllık aidatın ihtilaflı kısmı tahsil olunamaz.

Yıllık aidat her yılın Mayıs ve Ekim aylarında eşit iki taksitte ödenir. Yıl içinde kaydedilenlerin kayıt ücretleri ile önceki yıldan itibaren geçerli olarak kaydedilmesi gerekenlerin kayıt ücretleri ve yıllık aidatları kendilerine tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenir.

Bu müddetler içinde ödenmeyen kayıt ücreti ile yıllık aidatlar için 6183 sayılı Kanun uyarınca yürürlükte bulunan oranlarda gecikme zammı tahakkuk ettirilerek kayıt ücreti ve yıllık aidatla birlikte tahsil olunur.»

MADDE 6. — 5590 sayılı Kanunun 2567 sayılı Kanunla değişik 57 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 57. — Aşağıda belirtilen hizmetler ile onaylanan veya düzenlenen belgeler karşılığında alınan ücretlerin oran ve miktarı nispi ücretlerde 100 000 TL.'yı geçmemek kaydıyla binde 5'ten ve maktu ücretlerde 100 000 TL.'dan fazla olmamak kaydıyla borsa yönetim kurullarının tespiti, meclislerin teklifi ve birliğin görüşü alınarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığının onayı ile yürürlüğe konulacak tarifelerle tespit olunur. Ancak nispi ve maktu ücretlerdeki 100 000 TL.'lık miktar, Bakanlar Kurulu Kararıyla (10) katına kadar artırılabilir.

Ücret karşılığında borsalarca düzenlenecek veya alınacak belgeler ile verilecek hizmetler ve alınacak ücretler şunlardır.

- a) Eksper raporları,
- b) Analiz raporları,
- c) Borsaya dahil maddelerin fiyatlarına ilişkin belgeler,
- d) Teamüller hakkında istenilen belgeler,
- e) Fatura tasdikleri,
- f) Borsaya kayıtlı olanların tatbik imzalarının tasdiki,
- g) Borsaya kayıtlı olanlara ait kayıt ve sicil suretleri,
- h) Borsaya dahil mallara ve borsa işlemlerine dair istenecek diğer belgeler,

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 5. — Kanun Tasarısının 5 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — 5590 sayılı Kanununun 2567 sayılı Kanunla değişik 57 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 57. — Aşağıda belirtilen hizmetler ile onaylanan veya düzenlenen belgeler karşılığında alınan ücretlerin oran ve miktarı nisbi ücretlerde 100.000 TL.'yı geçmemek kaydıyla binde 5'ten ve maktu ücretlerde 100.000 TL.'dan fazla olmamak kaydıyla borsa yönetim kurullarının tespiti, meclislerin teklifi ve birliğin görüşü alınarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığının onayı ile yürürlüğe konulacak tarifelerle tespit olunur. Ancak nisbi ve maktu ücretlerdeki 100.000 TL.'lık miktar, Bakanlar Kurulu Kararıyla (10) katına kadar artırılabilir.

Borsalarca düzenlenecek veya onaylanacak belgeler ile verilecek hizmetler şunlardır.

- a) Ekspert raporları,
- b) Analiz raporları,
- c) Borsaya dahil maddelerin fiyatlarına ilişkin belgeler,
- d) Teamüller hakkında istenilen belgeler,
- e) Fatura tasdikleri,
- f) Borsaya kayıtlı olanların tatbik imzalarının tasdiki,
- g) Borsaya kayıtlı olanlara ait kayıt ve sicil suretleri,
- h) Borsaya dahil mallara ve borsa işlemlerine dair istenecek diğer belgeler,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

- i) Borsaya dahil maddelerin ölçülmesi ve tartılması için gerekli teskilâtı olan borsalarca bu konuda verilecek hizmetler,
 - j) Gerekli tesisatı bulunan borsalarca verilecek depolama ve muhafaza hizmetleri,
 - k) Borsa komisyoncusu, ajanı ve simsarlığı ücretleri ve hizmetleri,
 - l) Alım satımların tescilinden alınacak ücretler,
 - m) Diğer hizmetler,
- İhracata ilişkin yukarıdaki hizmetler karşılığı ücret alınmaz.

MADDE 7. — 5590 sayılı Kanunun 2567 sayılı Kanunla değişik 71 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 71. — Birlikçe, aşağıda belirlenen hizmetler karşılığında alınan ücretlerin oran ve miktarı nisbî ücretlerde 100 000 lirayı geçmemek kaydıyla binde 5'ten ve maktu ücretlerde 100 000 liradan fazla olmamak kaydıyla yönetim kurulunun teklifi ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığının onayı ile yürürlüğe konulacak tarifelerle tespit olunur. Ancak nisbî ve maktu ücretlerdeki 100 000 liralık miktar Bakanlar Kurulu kararıyla (10) katına kadar artırılabilir.»

Birlikçe yapılacak hizmetler karşılığı alınacak ücretler şunlardır.

- a) Kapasite raporları tasdik ücreti,
 - b) Menşe şahadetnameleri ve fatura tasdik ücretleri,
 - c) Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi ve ilan ücretleri,
 - d) Tahsis ve kalite belgeleri ile ticaret ve sanayi'e ait diğer belgelere ilişkin ücretler,
 - e) TIR karnelerinin satışlarından elde edilen ücretler,
 - f) İthalata ilişkin belgelerden alınacak ücretler.
- İhracata ilişkin yukarıdaki hizmetler karşılığı ücret alınmaz.

MADDE 8. — 5590 sayılı Kanuna 25.1.1954 tarihli ve 6233 sayılı Kanunla eklenen borsaların ödeyecekleri Birlik aidatı ile ilgili «Ek 1'inci maddesi» yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. — Yürürlükteki tüzük ve yönetmelikler bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren 1 yıl içinde Kanuna uygun hale getirilir.

Gerekli değişiklikler yapıncaya kadar mevcut tüzük, yönetmelik ve iç yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanunun Resmî Gazete'de yayımından itibaren 3 ay içinde, üyelerin oda ve borsalara, oda ve borsaların Birliğe olan borçlarının asıllarının tamamını ödemeleri halinde gecikme zammı tahakkuk ve tahsil olunmaz.

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

i) Borsaya dahil maddelerin ölçülmesi ve tartılması için gerekli teşkilatı olan borsalarca bu konuda verilecek hizmetler.

j) Gerekli tesisatı bulunan borsalarca verilecek depolama ve muhafaza hizmetleri,

k) Borsa komisyoncusu, ajanı ve simsarlığı ücretleri ve hizmetleri,

l) Alım satımların tescilinden alınacak ücretler,

m) Diğer hizmetler,

İhracata ilişkin yukarıdaki hizmetler karşılığı ücret alınmaz.

MADDE 7. — Kanun Tasarısının 7 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Kanun Tasarısının 8 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Kanun Tasarısının Geçici 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Kanun Tasarısının Geçici 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 9. — Bu Kanunun 2/B, 4, 8 inci maddeleri ile Geçici 1 ve 2 nci maddeleri yayımı tarihinde, diğer maddeleri 1.1.1989 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 10. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

5.5.1988

Başbakan

Turgut Özal

Devlet Bakanı ve Başbakanı Yardımcısı

İ. Kaya Erdem

Devlet Bakanı

Abdullah Tenekeci

Devlet Bakanı

Ali Bozer

Devlet Bakanı

Adnan Kahveci

Devlet Bakanı

Cemil Çiçek

Adalet Bakanı

M. Oltan Sungurlu

İçişleri Bakanı

Mustafa Kalemli

Maliye ve Gümrük Bakanı

A. Kurtcebe Alptemoçin

Bayındırlık ve İskân Bakanı

İ. Safa Giray

Ulaştırma Bakanı

Ekrem Pakdemirli

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

İmren Aykut

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

Fahrettin Kurt

Devlet Bakanı

Kâzım Oksay

Devlet Bakanı

Veysel Atasoy

Devlet Bakanı

Yusuf B. Özal

Devlet Bakanı

Mehmet Yazar

Devlet Bakanı

Nihat Kitapçı

Millî Savunma Bakanı

Ercan Vuralhan

Dışişleri Bakanı

A. Mesut Yılmaz

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı

Hasan Celâl Güzel

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı

Bülent Akarcalı

Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanı

H. Hüsnü Doğan

Sanayi ve Ticaret Bakanı

Şükrü Yürür

Kültür ve Turizm Bakanı

M. Tınaz Titiz

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 9. — Kanun Tasarısının 9 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Kanun Tasarısının 10 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

